Ποδόσφαιρο και Αυτοδιαχείριση

Yavor Tarinski

Μετάφραση: Ιωάννα Μαραβελίδη

Το ποδόσφαιρο άνθισε στις φτωχογειτονιές. Δεν απαιτούσε χρήματα και για να παιχτεί δεν χρειαζόταν τίποτα άλλο παρά καθαρή επιθυμία.

Εδουάρδο Γκαλεάνο

Στο βιβλίο του «Τα χίλια πρόσωπα του ποδοσφαίρου» (1995) ο Εδουάρδο Γκαλεάνο αναφέρεται στην εμπορευματοποίηση του πιο δημοφιλούς αθλήματος του πλανήτη και στην αποκόλλησή του απ'τις ρίζες του. Μέσα σε αυτό, επισημαίνει πως «απ'τη στιγμή που το άθλημα έγινε βιομηχανία, η ομορφιά που άνθιζε από τη παιχνιδιού καταστράφηκε ολοκληρωτικά. του Τo επαγγελματικό ποδόσφαιρο καταδικάζει όλα όσα θεωρεί άχρηστα, και το "άχρηστα" σημαίνει μη κερδοφόρα». Για μία ακόμα φορά είδαμε ακριβώς αυτό, στο τελευταίο Παγκόσμιο Κύπελλο στη Βραζιλία όπου το μοντέρνο ποδόσφαιρο εμφανίστηκε ως αυτό που πράγματι είναι: ένας μηχανισμός που εξυπηρετεί τη λογική της συνεχούς συσσώρευσης κεφαλαίου, επιθετικός ως προς τους «από τα κάτω», οι οποίοι δεν έχουν την πολυτέλεια να συμμετέχουν και να επηρεάσουν αυτό το πανηγύρι της καταναλωτικής κουλτούρας, παρά μόνο ως παθητικοί καταναλωτές.

Σε αντίθεση με πολλούς αριστερούς διανοούμενους, που ισχυρίζονται πως «το ποδόσφαιρο ευνουχίζει τις μάζες και εκτροχιάζει τον επαναστατικό τους ζήλο»(Galeano, 1995), ο Γκαλεάνο αναφέρει πως το ποδόσφαιρο είναι βαθιά ριζωμένο στα σπλάχνα των κοινών ανθρώπων και μέσω αυτού μας δίνεται η δυνατότητα να λάμψει η ανθρώπινη φαντασία, η οποία σήμερα αμβλύνεται απ'την γραφειοκρατική λογική. Όπως λέει: «για πολλά χρόνια το ποδόσφαιρο παιζόταν με διαφορετικούς τρόπους, μοναδικές εκφράσεις της προσωπικότητας του κάθε ανθρώπου και η διατήρηση αυτής της ποικιλομορφίας μου φαίνεται σήμερα πιο απαραίτητη από ποτέ». Σύμφωνα με τον Αντόνιο Νέγκρι, «το

μεγάλο πλεονέκτημα του ποδοσφαίρου έγκειται στην ικανότητά του, να κάνει τους ανθρώπους να συνομιλούν μεταξύ τους» [1], σε μία εποχή όπου η αποξένωση αλλοιώνει τον κοινωνικό ιστό.

Σκεπτόμενοι τα παραπάνω, το ποδόσφαιρο μπορεί να ειδωθεί ως κοινό αγαθό, το οποίο μοιράζεται σε όλους όσους το αγαπούν και το εξασκούνε, αν και πάνω σε αυτό έχει γίνει λυσσαλέα προσπάθεια ιδιωτικοποίησης. Παρόλο που εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο μοιράζονται το ίδιο πάθος για το άθλημα, δεν επηρεάζουν καθόλου τις αποφάσεις των αγαπημένων τους ομάδων. Αυτές βρίσκονται στα χέρια των διεφθαρμένων ποδοσφαιρικών ομοσπονδιών και οργανισμών, που έχουν ως προτεραιότητα τη μεγιστοποίηση των κερδών, κάτι το οποίο φυσικά παράγει διαρκώς σκάνδαλα διεθνούς κλίμακας (όπως το πρόσφατο σκάνδαλο με εμπλεκόμενο τον πρόεδρο της FIFA, Σεπ Μπλάτερ).

Όμως, 27 χρόνια πριν από αυτές τις λέξεις του Γκαλεάνο, κατά τη διάρκεια 68 Μάη του στο Παρίσι, πραγματοποιήθηκε ένας απ΄τους πρώτους αγώνες ενάντια στη γραφειοκρατικοποίηση και την ιδιωτικοποίηση του ποδοσφαίρου. Συγκεκριμένα, ενώ εκατομμύρια εργαζομένων βρίσκονταν σε απεργία, μαθητές έκαναν καταλήψεις πανεπιστήμια, ο πρόεδρος έφευγε από τη χώρα και η Γαλλία φαινόταν στα

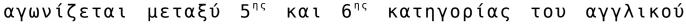

πρόθυρα μιας επανάστασης, τότε μια πρωτοβουλία ποδοσφαιριστών κατέλαβε τα κεντρικά γραφεία της Γαλλικής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου για έξι μέρες [2]. Στην ανακοίνωσή τους τονίζουν ότι το ποδόσφαιρο έχει αρπαχτεί από τα χέρια των παικτών και των φιλάθλων και έχει υποταχθεί στην υπηρεσία του κέρδους. Ένα απ΄τα κύρια αιτήματά τους ήταν η άμεση απομάκρυνση των κερδοσκόπων του ποδοσφαίρου, μέσω δημοψηφίσματος όλων των 600.000 ποδοσφαιριστών και ο εκδημοκρατισμός του αθλήματος.

Αργότερα, στα τέλη της δεκαετίας του '70 οι ποδοσφαιριστές της

βραζιλιάνικης ομάδας *Κορίνθιανς*, αποφάσισαν να πάρουν στα χέρια τους την ομάδα στην οποία έπαιζαν. Εμπνευσμένοι από τον τότε αρχηγό της ομάδας, Σώκρατες [3], οι παίκτες άρχισαν να συζητούν και να ψηφίζουν με μία απλή ανάταση των χεριών για όλα τα ζητήματα που τους επηρέαζαν, από απλά πράγματα όπως τι ώρα θα φάνε το μεσημεριανό τους μέχρι το να μην συμμορφώνονται στο μισητό concentração, μία συνήθης πρακτική στη Βραζιλία όπου οι παίκτες παρέμεναν στην ουσία κλειδωμένοι στο ξενοδοχείο για μία ή και δύο ημέρες πριν τον αγώνα. Μία απ΄τις πιο αξιοσημείωτες αποφάσεις που πήραν ήταν το 1982, όταν στην, υπό στρατιωτική δικτατορία από το 1964, Βραζιλία οι παίκτες της Κορίνθιανς έβγαιναν στον αγωνιστικό χώρο για ένα ακόμα παιχνίδι έχοντας γραμμένο στις φανέλες τους το σύνθημα «Ψηφίστε στις 15», προτρέποντας τον κόσμο να συμμετάσχει στις πρώτες πολυκομματικές εκλογές. Αυτό το μοντέλο αυτοδιεύθυνσης που δημιούργησαν, έμεινε στην ιστορία ως Κορινθιακή Δημοκρατία (Democracia Corinthiana) [4]. Παρ'όλα αυτά, σε αυτό το πείραμα αν και οι παίκτες είχαν λόγο σε όσα τους επηρέαζαν, οι φίλαθλοι, δεν εμπλέκονταν καθόλου στην δημοκρατική διαδικασία.

Ένα παράδειγμα, όπου η διαχείριση ενός αθλητικού συλλόγου υπήρξε πραγματικά στα χέρια των φιλάθλων, είναι η περίπτωση της *Έμπσφλιτ Γιουνάιτεντ* (Ebbsfleet United), η οποία

ποδοσφαίρου. Στις 13 Νοεμβρίου 2007, ανακοινώθηκε ότι η ιστοσελίδα "MyFootballClub" (MyFC), έκανε πρόταση να αγοράσει το σύλλογο. Περίπου 27.000 μέλη του MyFC μάζεψαν τις απαραίτητες £700.000 (35 λίρες ο καθένας) με σκοπό την εξίσου

συμμετοχή στην αγορά και διοίκηση της ομάδας. Όλα τα μέλη κατείχαν μόνο από μία μετοχή ώστε να υπάρχει ίση συμμετοχή στις αποφάσεις, χωρίς να λαμβάνουν μέρισμα ή κάποιο άλλο οικονομικό όφελος. Όλοι είχαν δικαίωμα ψήφου για τα θέματα της ομάδας, όπως για τις μεταγραφές, τον προϋπολογισμό, την τιμή

των εισιτηρίων ακόμα και για την επιλογή της ενδεκάδας που αγωνίζεται κάθε φορά και όλα αυτά μέσω ψηφοφορίας στο διαδίκτυο. Ο προπονητής Λάιαμ Ντέις, όπως και οι βοηθοί του, αρκέστηκαν πλέον στο ρόλο των γυμναστών-εκπαιδευτών χωρίς περαιτέρω αρμοδιότητες. Με αυτό το πλαίσιο αμεσοδημοκρατικής διαχείρισης από τους ίδιους τους φιλάθλους, η Έμπσφλιτ Γιουνάιτεντ κατάφερε να κερδίσει το FA Trophy, το 2008, γίνοντας έτσι η πρώτη ομάδα από το Κεντ που κατακτά αυτόν τον τίτλο, καθώς και το τοπικό Κύπελλο του Κέντ.

Το 2013, μετά από μία σοβαρότατη πτώση των μελών (από 32.000 που ήταν στο αποκορύφωμά τους, έπεσαν στους 1.000), τα εναπομείναντα μέλη ψήφισαν υπέρ του να πουλήσουν πλέον τις μετοχές που είχαν στην ομάδα. Αυτή η πτώση του ενδιαφέροντος μπορεί να αποδοθεί σε πολλούς παράγοντες: στο διαρκή σκεπτικισμό που εκφραζόταν απ'τους επισήμους του συλλόγου, οι οποίοι κατηγορούσαν την ιστοσελίδα MyFC ότι καταστρέφει τον σύλλογο(!) [5], στο γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της τωρινής παγκόσμιας κρίσης ο σύλλογος άρχισε να γίνεται οινονομικό βάρος για κάποια από τα μέλη του, ή στο γεγονός ότι τα ίδια τα μέλη είδαν την ενασχόλησή τους αυτή ως χόμπυ και δεν συνέδεσαν αυτήν την δημοκρατική τους εμπειρία με ένα ευρύτερο πρόταγμα άμεσης δημοκρατίας, που θα κάλυπτε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, φυσικά και μπορούμε να βρούμε ατέλειες: στην περίπτωση της Κορίνθιανς, παρόλο που ο ρόλος των παικτών επεκτάθηκε πέρα από το τερέν, πολιτικοποιήθηκε και διανθίστηκε με αμεσοδημοκρατικά χαρακτηριστικά, οι φίλαθλοι όμως παρέμειναν έξω από αυτήν τη διαδικασία. Στη δεύτερη περίπτωση της Έμπσφλιτ Γιουνάιτεντ, βλέπουμε ακριβώς το ίδιο πρόβλημα αλλά απ΄την αντίθετη πλευρά. Ωστόσο, αποτελούν μία σημαντική εμπερία και παρακαταθήκη μοντέλων αυτοδιαχείρισης, που αν συνδυαστούν μπορούν να μας δώσουν τη βάση για την απεμπλοκή του ποδοσφαίρου από το δίπολο κρατικό-ιδιωτικό και τη θέασή του ως κοινού αγαθού. Για να διαρκέσει ένα τέτοιο εγχείρημα, χρειάζεται, όπως προείπαμε, η σύνδεσή του με ένα

ευρύτερο πρόταγμα κοινωνικού εκδημοκρατισμού. Όπως τονίζει και ο Καστοριάδης, η άμεση δημοκρατία δεν μπορεί να υπάρξει μόνο σε μία κοινωνική σφαίρα, γιατί τότε οι ανισότητες που υπάρχουν στις υπόλοιπες σφαίρες, και προέρχονται ακριβώς από τον μη δημοκρατικό τους χαρακτήρα, αργά ή γρήγορα, θα επηρεάσουν και την ίδια [6].

Η εξέλιξη του ποδοσφαίρου σε κοινό αγαθό, διαχειριζόμενο απ΄τους παίκτες και τους φιλάθλους είναι μία εφικτή προοπτική και υπάρχουν πλέον οι προσπάθειες γι'αυτό. Όπως αναφέρει και ο Γκαλεάνο «το ποδόσφαιρο είναι πολλά παραπάνω από μία μεγάλη εταιρεία διοικούμενη από κάποιους φεουδάρχες απ'την Ελβετία. Το δημοφιλέστερο άθλημα στον πλανήτη επιθυμεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον κόσμο που το αγκαλιάζει».

Σημειώσεις:

- [1] libcom.org/library/negri-football-class-struggle
- [2] libcom.org/library/football-footballers
- [3] libcom.org/library/s-crates-midfielder-anti-dictatorship-resister
- [4] en.wikipedia.org/wiki/Corinthians_Democracy

[5]

news.bbc.co.uk/local/london/hi/front_page/newsid_8967000/89670
67.stm

[6] athene.antenna.nl/ARCHIEF/NR01-Athene/02-Probl.-e.html

Beyond Ideology: Rethinking contextuality

Yavor Tarinski

We are indeed conditioned by the contexts in which we live, but we are also the creators of our political and social

constructions and we can change them if we are so determined.
[1]
Mary Dietz

In the debate [2] between Simon Springer and David Harvey on what ideological frame the radical geography should adopt, Harvey's proposal for letting radical geography free of any particular "ism" seems to make a lot of sense. And although their polemical texts discuss, at first sight, the matter of radical geography, in my opinion, they have also a wider importance for the whole question of the role of ideology in the project for social liberation and emancipation. With small exceptions, the proposal of freeing ourselves from ideology seems highly neglected from the movements for social emancipation, and I think this is a big mistake if we want to actually involve more people in them and act constructively.

We see activists and thinkers being busy with trying to keep their ideological/identical "purity", often engaging in endless discussions on what is "anarchist", "marxist" or whatever. Don't get me wrong, I do not mean to abandon theory as such in the name of direct action. On the contrary, I think that theoretical research and critical thinking are essential for effective action. But Ideology must not be mistaken with theory.

Ideology and non-contextuality

The Situationist International defined Ideology as a doctrine of interpretation of existing facts [3], which can be understood as thinking in a non-contextual way. What this means is that the *ideologue* creates a certain type of analysis, influenced by his local context (social environment, economic development, culture etc.) and constantly tries to fit in it realities, born in different contexts, which often leads to non-understanding. We can see this clearly, for example, in the reactions of certain anarchists and marxists (having purist class analysis based solely on realities of

19th-century industrial Europe), which are judging the events in Rojava, searching there for "proletariat", that does not exist in the classical Western sense [4].

In this line of thought, Ideology castrates the ideas one has, turning them into sterile/mummified dogmas that cannot exist beyond their initial form. The "ideologized" ideas become incompatible with realities/contexts that differ from the ones that have given them birth, and in a way, they become useless. The ideological non-contextuality obstructs both the theoretical research and the subsequent from it activity. Ideology creates the dogmatic notion of utopia and excludes everything that does not fit in it, even if there are some common principles (as we saw above in the case of Rojava), creating a sort of self-alienating elitist subculture.

Thus Ideology becomes more self-expressive than instrumental. It morphs into specific identity, often serving as an excuse for abdicating from broad social affairs. Instead, it creates its own circle of self-interest, open mainly to like-minded (sharing same Ideology) individuals who remove themselves voluntarily from the institutions and social networks of the society which they potentially could influence [5]. As Jonathan Matthew Smucker points out:

[...] when we do not contest the cultures, beliefs, symbols, narratives, etc. of the existing institutions and social networks that we are part of, we also walk away from the resources and power embedded within them. In exchange for a shabby little activist clubhouse, we give away the whole farm. We let our opponents have everything.

Because of its non-contextual character, Ideology can be viewed as part of the dominant nowadays imaginary, based on bureaucratic logic, which needs to frame everything into "comfortable" fixed boxes, i.e. strict social and political roles, thus creating and strengthening identity, rather than ideas. In her book *The Emergence of social space*, Kristin Ross

describes how during the Paris Commune, Catulle Mendès (representing the pre-commune order) is not really mourning the drop in production but rather his anxiety stems from the attack on identity, since the shoemakers stopped making shoes, but barricades [6]. She traces this bureaucratic logic of narrow identity back to Plato, for whom in a well-constituted state a unique task is being attributed to each person; a shoemaker is first of all someone who cannot also be a warrior [7].

One characteristic of the bureaucratic logic is its inherent predisposition towards hierarchy, since some tasks and roles are more important than others. David Graeber, in an interview for the Greek political magazine Babylonia, defines Ideology as the idea that one needs to establish a global analysis before taking action, which presupposes that the role of intellectual vanguard (narrow ideologues-experts), have to play a leadership role in any popular political movement [8].

Beyond Ideology: Context is all

In order for modern social movements to really challenge the existing order, they will have to overpass the limits of the contemporary imaginary, based on bureaucratic logic and fixed political roles. In practice this means moving beyond ideology, i.e. locating desirable principles and results, and simultaneously making efforts at adjusting them to the local context. This does not mean to leave aside our ideals and to "go with the flow", but on the contrary, to try to share them with as more people as possible, who most probably don't share the same (or any at all) Ideology/dogma/political lifestyle. In so doing questions such as "is EZLN anarchist or not" [9] will become obsolete and replaced by "what do they propose, on what basis and principles, how and do we agree with what they do" and so on.

In the end, it depends on the goals we target with our struggles. If we strive towards social emancipation and direct

democratic participation, we cannot but try to link various struggles, movements and as many people as possible and for this to happen, we have to change the way we express our ideas according to the interlocutor we have before us. As Aki Orr suggests: A society can be run by Direct Democracy only if most of its citizens want to decide policies themselvessince no minority, however positive its intentions, can impose it on society [10].

Steps towards this direction were made by Larry Giddings, who replaced the ideological label "anarchist" with the broader "anti-authoritarian" [11]. He did so after acknowledging that whether he recognizes non-anarchist struggles or not, they still exist, and by ignoring them because they don't reflect his own notion of a "non-nation-state future", he ignores his own desire for such. He reached the conclusion that decentralized social and economic systems, organized in democratic, non-statist manner, will only come through common struggles by various movements and broad social involvement.

So instead of constantly trying to define what "true" anarchism is, he decided to try another approach: to locate the anti-authoritarian characteristics of various already existing social movements and to identify their common enemies (oppressors) and thus to connect them. And in order such connections to be made, narrow ideological narratives had to be abandoned and replaced by general anti-authoritarian culture, which can simultaneously be determined and itself to determine the context in which it was created.

Conclusion

Moving beyond Ideology does not mean abdicating from our ideas and principles but their constant reevaluation and development. To the fears that without ideological identities we will be absorbed by the dominant culture of political apathy and mindless consumerism we can answer with the creation of a broad citizen culture of autonomous individuals

who are, before all, *speakers of words and doers of deeds* [12]. Such a broad concept, based, as proposed by Mary Dietz, on the virtue of mutual respect and the principle of "positive liberty" of self-governance (and not simply the "negative liberty" of non-interference), will keep the antiauthoritarian spirit while allowing for interaction with large sections of the society and the implementation in practice of our ideas in different contexts. Only one such approach will help us escape the "sectarianism" (with all the separatism and lifestylishness that stems from it) of the political movements haunting them from the beginning of 20th century until nowadays.

Notes:

- [1] Mary Dietz, Context is All: Feminism and Theories of Citizenship. in Dimensions of Radical Democracy. edited by Chantall Mouffe.1992. Verso Books. p79
- [2] "Listen, Anarchist!" by David Harvey
- [3] "There is no such thing as situationis, which would mean a doctrine of interpretation of existing facts." (Situationist International) from Internationale Situationniste #1, Knabb, p45
- [4] Mr. Anarchist, we need to have a chat about colonialism, by Petar Stanchev.
- [5] Why We Can't Depend On Activists To Create Change, by Jonathan Matthew Smucker.
- [6] Ross, Kristin. The Emergence of social space. Verso 2008
  p14
- [7] Ibid. p13
- [8] Crimethinc: Against Ideology?
- [9] Back in 2002, the US journal Green Anarchy published a critical article of the Zapatista movement, named "The EZLN are not anarchist!"
- [10] Abolish Power: Politics Without Politicians
- [11] "Why Anti-Authoritarian?" an essay by Larry Giddings
- [12] Mary Dietz, Context is All: Feminism and Theories of

Citizenship. in Dimensions of Radical Democracy. edited by Chantall Mouffe. Verso Books. 1992. p75